

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA!

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats 10 céntims.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20 botiga.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

CONTRA PITADAS, PITOS.

Qui sembra insults, recull xiuladas.

CASTELAR.

s lo geni de l'eloqüència... Precisa veure 'l i sentirlo. S' imposa, domina, avassalla, cautiva, deleyta y entusiasmada. Dadas sas facultats portentosas y sa intel·ligència clara y previsor, se compren que siga l'home que ha fet més republicans dintre d' Espanya. Fins a l' any 1873 va improvisarlos, á favor del foch caldeiant de la Revolució de setembre. Aquella atmósfera calinada donava als organismes vida rápida; pero

efimera.

Pero han cambiat los temps Avuy lo progrés polítich se realisa paulatinament, gradualment, per etapas. La nova elaboració de la República será més lenta; pero serán també més duraders los organismes que 'n resultin. Avants lo valor personal, la cega abnegació, l' impuls vigorós eran virtuts republicanas. Avuy ho son la calma y la paciència, la fé en lo progrés que no recula y l' amor á la patria.

Castelar que aprecia, com ningú, los més ocults ressorts de la realitat; Castelar á qui no se li escapen las més sùtills finesas de las circumstancies, es avuy l' apóstol convenut de la evolució pacífica: segueix fa temps una política clara y precisa y pot demostrar la seva eficacia, com aquell sabi demostrava l' moviment: caminant.

Secunda avuy al ilustre orador, un partit vigorós y fort: lo mira ab evidents simpatias la majoria del país. sense distinció de classes, y temps á venir pot portar dintre l' camp de la República un contingent de foras tan poderós y eficás, que 'l no tenirlas al seu costat al any 1873, fou la causa determinant de la cayguda de la primera República espanyola.

Tan l' ilustre jefe del partit republicá històrich com lo partit que 'l secunda á Barcelona y á Catalunya entera, se manifestaren fals com son, dilluns á la nit en lo Teatro Calvo y Vico.

Un local espayós, sobriament adornat: pero ab distinció y elegancia. Inmensas rengleras de taulas ocupant tot l' espay. Gent de todas las condicions socials y trajos corresponents á todas ellas. Lo frac y la levita, lo jaqué y l' americana, lo gech y la brusa fraternalment barrejats. Un ordre admirable, un comediment exemplar: ni un disgust, ni un dissentiment, ni la més mínima disputa. May s' havia donat en Barcelona l' espectacle de un banquet tan numeros, y al mateix temps tan comedit y tan urbá.

Dir que al apareixer l' ilustre orador ressoná una prolongadíssima salva de aplausos, sería consignar un detall superfluo. Castelar es, sens dupte, l' home polítich que conta ab major número d' entusiastas admiradors. Y se 'ls mareix.

Quin discurs lo que va pronunciar, després de haverlo saludat en nom de las quatre provincias catalanas los senyors Corominas, Palau y Generes, Sol y Torrents y Puigoriol, en breus y atinadas frases!... Lo discurs de Castelar es un monument, dedicat á la patria, á la democracia y á la República. Los que l' han llegit en los diarias locals, per molt que 'ls haja satisfet, no poden comprendre l' efecte que produí. Suceheix ab los discursos del gran orador com ab las obras destinadas á la escena, que per més que 's llegeixin no tenen lo color ni causan l' impresió conmovedora que quan se veuen representar pels grans actors, gloria del teatro. Quant més ab los discursos de Castelar, sent ell mateix á la vegada creador é intérprete, posant en lo que diu tota la seva intel·ligència y tot lo seu cor, lo calor de la seva inspiració y la llum del seu talent, calor y llum avivats de continuo per la comunicació incessant que s' estableix entre ell y l' auditori!

Nosaltres no olvidarem may, ni cap de las dos mil personas que l' oíren olvidaràn tampoch aquellas poderosas vibracions que tot lo nostre sér conmovían, sotrats agitadors del més viu entusiasme, que 's traduhían á cada punt ab aplausos frenéticos y aclamacions atronadoras.

Quin triunfo per l' orador, que á son antoig disposa de las multituds, y quina gloria y quina ditxa la del partit republicá que ha tingut y tindrà á son servey, mentres visqui Castelar, la forsa poderosa del seu talent superior y de la seva eloqüència, fins ara per ningú igualada!

Pero l' discurs del dilluns no es sols hermós per la forma, y pels infinits matisos qu' en tot ell campejan. No val tan sols per aquells perfidos grandiloqüents que 's desbordan en cataratas de imatjes y armonias, ni per aquella profusió de frases felissas, de alusions picants y de quentos graciosissims, que fan d' ell una joya esmaltada de primors y enriquida per la infinita varietat de tons de qu' es susceptible lo llenguatge humá. Tan ó més que la forma val la substancia, la idea, la doctrina.

L' ultim discurs de Castelar es l' Evangeli del modern partit republicá espanyol.

Allá están determinats los fins que portém y las reglas de conducta que la seva consecució 'ns imposa. Es l' enllás intim y consustancial de la República y la Patria.

Nos faltan foras y espay per extractarho. Com donar una idea de aquella afirmació terminant y categòrica del ideal republicá formulada sobre 'l sepulcre d' esforsats correligionaris, com Pascual y Casas y Soler y Pla, Abdon Terradas, Coello y Clavé, que han desaparegut d' entre nosaltres, legantnos l' exemple de la seva consecució!

Ab ells, deya Castelar, votarem aquesta paraula que á tots nos enamora y en la qual posém tots los nostres sentits, todas las nostras esperansas, la paraula República: la paraula República democrática y liberal, morta per las nostras culpas y pecats; pero morta com Cristo, aguardant una Pasqua de Resurrecció que vindrá indefectiblement, aixís que l' haja merescuda 'l poble espanyol y la imposi la voluntat nacional.

Jurém per la seva memoria ser fiels á la República, en la qual hem nascut y en la qual volém morir.

Pero la nostra República, qu' es l' històrica, qu' es la clásica, qu' es la mateixa que professavan aquells homes ilustres no s' improvisa en un día. «Pera ser monárquich

sols se necessita una cosa que hasta 'ls animals la saben: callar y obedir; pera ser republicá se necessita saberse governar á sí mateix, cosa no tan fácil y saber després governar per la delegació de tots los demés ciutadans.» «Sabèu per qué no caurá la tercera República francesa, com varen caure las dos primeras? Perque Fransa porta ja quaranta anys d' educació en lo sufragi universal.

«Jo no vull, afegia, una República que vinga ab un vent calent y cayga ab un vent fret, com cau la flor del atmetller: vull una República fundada per nosaltres y per nosaltres defensada que s' alimenti en lo cor nacional y que 'l día de la seva proclamació, per molt que tardi, se sá-piga que aquella es consustancial pera sempre ab la nació espanyola.

«Hi ha en lo planeta rocas anomenadas azoicas, perque en ellas no caben certs organismes: tal era la roca en que nosaltres havíam de sembrar desde l' any 1873. Creuen tots los geólechs qu' en los terrenos terciaris va produhirse l' home, perque encare s' hi troban d' ell molts exemplars; pero que sols en los terrenos quaternaris s' ha conservat. Donchs bé, ja que la llibertat y la República nasqueren en terreno terciari ahont no podían conservar-se, formém-lo terreno quaternari, ahont se produheixi, s' arreli y duri pera sempre.»

La teoria de la evolució se imposa, y 'ls que més rene-gan d' ella la segueixen.

«Ara jo no vull la Revolució: vaig volerla quan era necessaria Teníam d' obrir un túnel y usarem de la dinamita: avuy no 'ns queda més que colocar los rails.»

Tots los nostres esforsos se condensan avuy en lo sufragi universal. La qüestió económica no s' podrà resoldre fins que s' haja resolt la qüestió política.

«Política de pau interior y política de pau exterior: política barata; aixó es lo que jo vull. Política de guerra interior y política de aventuras en lo exterior, política cara: aquesta no la vull. Sortirse del sufragi universal es sortirse del ayre.

«Lo poble no vol la papeleta del sufragi universal per la vil satisfacció de vendressela. Lo poble ha donat sempre la vida per las grans causas; jamay s' ha fet sòrt en los moments de perill. Mentres aquell famós rey estava á Bayona felicitant al extranjer, lo poble s' aixeca en armas y tenyeix ab la seva sanch lo territori espanyol desde l' Pirinéu á Cádiz: vé la guerra civil y á Morella y á Bilbao y altras poblacions enterra l' absolutisme y salva la llibertat: vé la guerra separatista y allá va l' poble á barallarse, no ab los insurrectes sinó ab los miasmas disolts en las ayguas y ab la peste disolta en l' ayre y allá deixa 'ls seus cadavers; y quan arriba l' hora dels grans conflictes voléu negarli 'l vot polítich? Y mentres creyém que pot donar la vida per la patria, creyém que no pot donar lo seu vot? ¡Aquesta iniquitat mereix la maledicció de Déu y de la historia!»

Castelar tractá ab gran tino la qüestió militar y la económica. Un exercit limitat y unas grans reserves es lo que basta dada la situació del nostre país. Las economias no han de buscarse reduhint los serveys de Foment, sinó en lo ram de guerra.

Y ab quina eloqüència vindica al exercit espanyol de la calumnia que alguns llensan sobre d' ell, pretenent que si no 's fan las reformas militars avuy sobre 'l tapete, será capás de sublevarse! No may: no hi ha exemple de que l' exercit espanyol s' haja sublevat per miserables qüestions de profit personal.

Respecte á la qüestió económica, Castelar se declara oportunista. Cap partit té dret de inscriure en la seva bandera lo lema de protecció ó libre-cambi. Cap partit ha de fer com lo conservador que per captar á la monarquia l' apoyo de Bismarck firmá 'l tractat ab Alemania y l' reforma després, obligat per la treta dels alemanys que sense cap més objecte que aquest, amenssaren apoderarse de las Carolinas.

«Espanya pera completar los seus pressupostos déu redactar los seus arancelos, tenent als drets é interessos del consúm, de la producció y del treball, y no á cap régimen polítich, republicá ó monárquich.»

Uns quants párrafos eloqüentissims, brillant apoteosis de Barcelona, coronaren aquest notable discurs, del qual no 'ns es possible sinó donar una pàlida idea.

Aquellas dos horas de arrobament y d' entusiasme no poden contenirse dintre del curt espay de que dispõem. Castelar ha alcansat un nou triunfo y lo partit republicá conta ab una nova gloria, que gloria del partit republicá es aquesta creació imponderable, baix lo doble aspecte del art oratori y de la política práctica.

Al felicitarlos, felicitem també de tot cor al orador ilustre, unint los nostres aplausos als entusiasmas que van ressonar dintre del Teatro Calvo y Vico y desde aquest local fins al allotjament de Castelar, aixís com á las mostres de consideració que no han deixat de prodigar-seli un moment, durant la seva estancia entre nosaltres.

P. K.

funcionés á Espanya 'l sufragi universal y aquest se practiques ab tal pureza, que las Còrts siguesen l' expressió legitima y exacta de la opinió pública, reprobariam tota ab l' energia de que som capassos, manifestacions tumultuosas com la de Saragossa.

Llavors las urnas electorals se convertirian en urnas funerarias dels homes antipáticos y dels polítichs funestos, y ja se sab que als morts se 'ls respecta y no se 'ls xiula.

Pero avuy al poble li negan la papeleta electoral, ¿qué ha de fer ell, quan vol que 'l sentin? No té cap més remey que comprar pitos.

Argument conservador.

«Deixeivos de donar al poble lo dret electoral: lo que 'l poble necessita es pa.»
«Com si 'l pá y 'l dret de votar siguessen dugas cosas incompatibles!»

Precisament si nosaltres volém que voti es ab lo desitj de que ell mateix intervingui en la administració dels interessos públichs, evitant que 'ls conservadors li quitin tot: lo vot y 'l pá.

Una frasse dels enemichs del sufragi universal.

«Lo sufragi universal es lo domini de la forsa bruta.»
«Alto senyors. ¿Y las actas que surten de las vostras mans y que 'ns aseguran lo domini sobre 'l país, son netas ó son brutas?»

Del Brusí:

«Aquí á Espanya 'l sufragi universal devorá en onze mesos todas las eminencias del partit republicá: Figueras, Pi y Margall, Salmerón, Castelar; y si dura alguns mesos més hauria desempenyat la presidencia de la República l' últim dels toreros.»

¿No troban que fa mal lo Diari mentant la soga en casa del penjat?

Perque precisament lo flamenquisme y la gran afició als toros, data aquí á Espanya de la restauració del trono de don Alfonso XII.

¿Y qu' es ben mirat en Martínez Campos? Un primer espasa que va anar á Sagunto á pendre l' alternativa.

Quan los conservadors empaytavan als indefensos estudiants á cops de sabre... ¡ay qu' era bonich!

Ara que 'ls zaragossans xiulan al jefe dels conservadors ¡quina infamia y quina grosseria!

Y ara vostés siguin franchs ¿qué s' estiman més, un xiulet ó un cop de sabre?

Los triunfos de Castelar y las desventuras de 'n Cánovas, han fet olvidar casi del tot la qüestió política pendent.

Las reformas militars continuan sobre 'l tapete. S' han celebrat consells de ministros, s' han buscet fórmulas de conciliació, s' ha dit que tal ó qual ministre sortia del ministeri sent reemplasat per tal ó qual altre personatge, y en Sagasta empenyat en un impossible.

En Sagasta s' proposa fer las reformas y no ferlas, contentar als uns y als altres y descontentar á tots, y no moure 's un través de dit de aquells refrans: «embofica que fa fort» y «qui dia passa any empeny.»

En Sagasta es un gran estrategich. Los militars rendeixen á las plassas per fam. En Sagasta rendirá als seus amichs y als seus adversaris y á tot lo país, sinó per medi de la fam, per medi del mareig y del fastich.

Será bonich.

Si en Sagasta alcanza 'l decret de disolució de las corts actuals, en Cánovas y 'ls seus se consideraran sistemáticamente preterits del poder, y 's retirarán de la vida activa de la política.

L' Espanya té en lo cementiri un ninxo de familia. Ara 'ls madurs de avants del any 1868 ja están totalment descompostos, y serán trasladats á l' ossera.

Lo ninxo queda desembrassat y á la disposició dels conservadors de la restauració borbónica.

D. Antón vá dir que 'l poble volia la papeleta electoral per vendres lo vot. Y 'ls conservadors van riure la gracia.

A Zaragossa xiulan al mónstruo y 'ls demócratas riuen també.

Ja te rahó 'l ditxo:—Lo riure va á estonas.

Las xiuladas son com las epidemias: s' encomanan. Xiulets á Zaragossa y xiulets á Madrid, á l' arribada del mónstruo.

A la Habana xiulets al anarse'n lo Sr. Arellano, que al desempenyar la intendencia de aquella isla, diuhen que va fer molt mala lletra.

Y l' dilluns d' aquesta senmana, xiulets al Parch de Barcelona.

Pero 'ls xiulets de aquí mereixen capítol apart.

S' havia dit que 's dispararia un castell de foch á dos quarts de vuit del vespre, en obsequi de la infanta donya Isabel. Van tocar las vuit, van tocar las nou, van tocar las deu y la multitud anava creixent en impaciència y petant de dents. Per supuesto, petant de dents á causa del fret y de la humitat.

Perque 'l nostre poble no es, ni será may, descortés, y als reys y prínceps los dispensará sempre de aquella máxima que diu: «La puntualitat es la cortesia dels reys.»

Serian dos quarts d' onze quan se presentá la infanta, y no se sab com vá ser; pero 'ls cohets xiuladors preparats per l' espectacle van dispararse tots á l' hora, armantse una saragata de cent mil dimonis.

La proba de que qui va xiular van ser los cohets y no 'l publich, la tenen en lo Brusí, que 'l día de la

arribada de 'n Castelar, va sentir pitos. ¿Es possible creure que si haguessin xiulat a la infanta Isabel, lo *Diari de Barcelona* no ho hauria reprobat ab la major energia?

OCURRENCIAS DE CASTELAR.

A que 'l nostre es un periódich festiu ¿perqué no hem de extreure del discurs de Castelar, las bonas frases y las felissas ocurrencias que l' esmaltan?

«¿De qué se 'ns acusa? preguntava. Res, se 'ns acusa de haver envellit. Ningú ho deplora més que jo. Sent joves procedim per esperansas; avuy som vells y procedim per esperiencias. Jo no vull sobre las mévas espatllas un cap, com alguns que 'n coneix, per l' istil dels melons dolents, qu' envelleixen y no maduran.»

«Per medi del llenguatge se coneix la educació, y aixis per la nostra educació monárquica, de la tinta que millor escriu ne dihem la reyna de las tintas; de la flor que més bona olor ta, la reyna de las flors; del orador que millor parla, lo rey dels oradors, y de un matrimoni mal avingut, una república conjugal.»

Sobre 'ls polítichs que van de la monarquia a la República, y de la República a la monarquia, indistintament:

«A aquests monarquichs los anomenaria cranchs y vaig a dir perqué. Perque son molt pulits quan se banyan en l' aygua freda de la monarquia; pero aixis que 'ls fican en l' aygua tebia de la República tots se tornan rojos.»

Als republicans que després de criticar la conducta del gran orador, acaban sempre per adoptarla.

«Els me seguirán sempre ¿y sabeu per qué? Per aquella regla de Quevedo que diu:—Si vols que las donas guapas te segueixin pósat a caminar davant d' ellas.»

Sobre la impresionabilitat excessiva de la rassa espanyola.

«Un yankee cridat a presidir una república neollatina, contava lo següent:

—A las dotze del mitj dia prenia possessió de la presidencia, y a la una ja m' havian declarat traydor a la patria tots los periódichs.»

Una anécdota.

«Frere Orban, ministre belga va ferme una visita. —¿Qué li ha semblat Espanya, vaig preguntarli? —Molt bé; sols que pera la tranquilidat doméstica trobo que hi ha massa donas guapas, y pera la tranquilidat pública massa homes de primer ordre.»

«He fet vot—deya Castelar—de mantenir sempre la pau nacional.

«¿Volen que compleixi 'ls vots, com, segons Guirolt, los cumplia un general del ordre de Sant Francisco, que deya:—Lo meu vot de humillat m' ha valgut manar molts milers d' homes; lo meu vot de pobressa m' ha valgut possehir molts milions de duros y per pudor no dich lo que m' ha valgut lo meu vot de castedat?»

Hi havia un personatge que deya ab molta formalitat a Robert Robert:

—Jo seré sempre liberal, sempre demócrata y sempre republicà de D.ª Isabel II.

Als conservadors.

Dihén que 'l sufragi universal se falsifica. ¿Y que voléu dir ab aixó?

Retxassar lo sufragi perque sabéu falsificarlo, es lo mateix que donar una moneda de cinch duros a un falsificador y que aquest retxassi lo regalo, dihent: —No, gracias que ja 'n se fer de falsas.

Y ara una prevenció al mateixos conservadors, que no es un xiste; pero a mi, francament, m' agrada més que tots los xistes:

«Jo 'us fio y asseguro que si algun dia arribém a ser poder, jamay hem de declarar ilegals al conservadors; pero si s' aixecan en armas contra 'l sufragi universal y 'l jurat, los fusellarem; pero no 'ls declararem ilegals.»

¡De punta!

PER DETRÁS.

«No han sentit moltes vegadas parlar de 'n Pidal y Mon, com d' un polítich de fibra, capás de menjarse 'l món? ¿No han llegit los seus discursos, plens de termes contundents y paraulassas d' aquellas que sols saben d' 'ls valents? Pues ara, de cop, resulta que tot lo seu talentás

no li impedeix que s' escapi per detrás.

Mentres los amichs lo voltan y pot d' 'l que li convé, y no t'è qui 'l contradigui... ¡ah saláu! tot marxa bé. Fa 'l guapo. anomena 'ls héroes com si 'ls tingués coneguts, aixeca 'l cap ab bravura y parla sense fè embuts. Pero en girantse la truya, desseguida apreta l pas, y procura escorre 'l bulto per detrás.

A Madrid es un tremendo. Gran barbassa, ayre feudal, manotadas de rey moro... ¡que 'n fa de tropa en Pidal! Té una oratoria ciclópea, una veu que sembla un tró, una mirada que pasma y un nas que diu: ¿quí com jo? Pero duhéulo a Zaragoza, y ¡adiós veu, mirada, nas! No més pensa en escaparse per detrás.

«Se tracta d' oprimí 'l poble? En Pidal es lo primer. ¿Hi ha un lloch vuyt al ministeri? May sol arribá 'l darrer. Professons, techs, jubileos, gangas... tot lo sustanciós té en ell un puntal fortíssim y un defensor valerós. Ara, si 's presentan malas, y l' home ensuma un fracás, ¡qué 'n sab de desapareixe per detrás!

«¿Quí diria que aquest home tan valent, tan aixirit, fill de las honradas massas, segons ell mateix ha dit... ¡quí diria que s' espanta quan veu tres vidres romputs y sent la xiulada insigne de quatre desconeguts! ¡Un geni ab aquella barba y aquell mirar tan audás, fugí 'l mateix que un ranxero per detrás!

Senyor Pidal: jo de 'n Cánovas, sempre tindria present la cómica escapatoria que ha fet ara ultimament. Quan més lo jefe périlla, més s' ha de defensá 'l lloch. nó encara que cayguin pedras, encara que caygui foch... No está bé aixó de deixar lo que surti ell solet del pas, y vosté fugí del tráfech per detrás.

D' aquí endavant tot Espanya sabrá coneixe 'l que val aquest ayre fatxandero, aquest aspecte marcial. Tothom dirá:—Aquest subjecte tan valent, tan aixirit, tan provocador, tan guapo, tan terne, tan atrevit... sol gastar tanta prudencia, que a Zaragoza en cert cas va fè una gran retirada per detrás.

C. GUMÀ.

LO DE ZARAGOSSA.

«UAN l' altre día vaig veure aquells núbols tan negres per la part de montanya, ja vaig dirho desseguida: —En algun puesto pedregará.— Ja ho veuen: la tamborinada ha descarregat sobre Zaragoza. O més ben dit, sobre en Cánovas. —¡Qué s' hi farà! Las tempestats sempre descarregan sobre las eminencias.

Un ciudadá ras se passejará per tot Espanya sense que a ningú se li ocorreixi preguntarli cóm se diu. Ni li aixecarán archs de triunfo, ni li dedicarán banquetes, ni li regalarn álbums... ni 'l xiularán ni 'l apedregarán.

Los homes públichs son tot un' altra cosa. Com nó tothom pensa com ells, ni está obligat a rébrels de la mateixa manera, en una població 'ls cridan: ¡viva!, en l' altra 'ls diuen: ¡qué baile! aquí 'ls dedican una gran festa, allá 'ls obsequian ab una gran xiulada. Son gangas del ofici.

Barcelona va tolerar a n' en Cánovas: Zaragoza nó. La Virgen del Pilar dice... que no vol ser canovista, y per xó quan hi va en Cánovas tots los batuzos lo xiulan.

Ja m' sembla que veig la cara que devía posar lo monstro al veure aquell temporal: debía estar verdaderament montruós.

¡Xiularlo a n' ell! ¡Xiular a un home que en sa vida ha deixat fusellar a ningú, ni ha fet perseguir los estudiants de cap universitat a cops de sabre, ni ha celebrat un sol tractat de comers ab Alemania ni ab cap nació!

Al arribar aquí las primeras noticias, la gent se 'n feya creus. Tothom parlava del mateix.

—¿Qué no ho sab? Han xiulat a en Cánovas? —¿L' han xiulat? ¿Qué havia fet alguna comedia?... —Sí senyor: una comedia proteccionista. Los zaragossans sabían lo bunyol qu' era, y no li han vulguda deixar representar.—

Un altre s' admirava de que tot justament l' haguessin xiulat a Zaragoza.

—Jo m' pensava que 'ls zaragossans no feyan altra cosa que calendaris.

—No senyor: també xiulan.— Los qu' estavan verdaderament indignats eran los conservadors.

—¡Xiular al nostre jefe! —¡Xiular al home més eminent de Espanya! —Es precis anar desseguida tots a Zaragoza.

—Y protestar contra aquest atropello. —Y arrasar la ciutat, en cástich de la seva conducta.

—Lo millor sería ferla volar ab dinamita.— Los conservadors son aixís. Atropellan deu anys seguits a la nació, la escuran, la oprimeixen, la fican als calabossos, la trinxan a garrotadas... y tot ho troban just, equitatu y natural.

«Pero venen un dia uns quants ciudadans y xiulan al seu jefe, intercalant en los xiulets algunas admittilas... y sembla que 'l món está a punt d' enfonsarse. ¡Quina manera de grinyolar y de treure foch pèls caixals!

—¡Aquí no hi ha govern! ¡aquí no hi ha autoritat! ¡aquí no hi ha altra cosa que desordre y desmoralisació!—

Un conservador ho deya: —¿En quin article de la Constitució s' autorisa al poble pera xiular als seus polítichs?

Y un li va respondre: —En lo mateix article que autorisa al govern pera entrar sabre en má en los establiments de ensenyansa y rompre la crisma als estudiants.—

Al entrar a Zaragoza, en Cánovas devía estar pensant ab alló de que por todas partes brotan gérmenes de prosperidad.

«Pero aviat va compendre que lo que brotava era un' altra cosa.

Diu que 'ls que xiulavan davant de la casa hont s' allotjava en Cánovas formavan un grupo numerosíssim.

La Epoca—diari conservador—diu, en cambi que no eran més que quatre pillos

«¡Cuatro pillos! Una sola botiga va vendre aquell vespre una infinitat de dotzenas de xiulets.

Es l' únich argument que pot treure don Anton en favor seu.

—S' exclaman—podría dir—de que jo no favoreixo l' industria ni 'l treball. ¿No? A veure donchs, ¿hi ha algú a Espanya que haja favorecut tan com jo la industria xiulatera?—

De totes maneras, la cosa acabarà aixís y la gran xiulada de Zaragoza no haurá servit de res.

Hi ha tipos que no saben aprofitar cap lliadó. Lo ditxo ja ho diu:

—¡Ja pots xiular... si 'l mónstruo no vol beure!

FANTÁSTICH.

n recort, una consideració y un quientel:

Durant la estancia de D. Amadeo a Espanya, la virtuosa reyna Victoria era cada dia insultada per una part de l' aristocracia madrilenya per medi de la manifestació de las peinetas y las mantellinas. La descortesia de

certas damas arribava fins al punt de atravesar lo seu carruatje en los paseigs per ahont havia de passar la esposa del monarca.

«Perqué 'ls que avuy se indignan dels xiulets de Zaragoza fomentavan y aplaudian aquellas groscrias?

Es alló del quiento. Surt un senyoret de una orgia, y cau al mitj del carrer borratxo com una sopa.

—¡Pobre jove! diuen los transeunts. Deu estar maldit!

Cau de debilitat un pobre treballador sense teyna, y 'ls mateixos transeunts exclaman:

—¡Alsa amigo mestre, quina viga!

Una máxima profunda: «Si cada vegada que diuen mal d' ell li xiulesin las orelles, lo Monstruo estaria condemnat a Zaragoza perpetua.»

Un interview ab un aragonés, arribat de fresch a Barcelona.

—Pero home de Deu ¿sab que 'ls zaragossans van ferne una mica massa?

—Otra que Dios... ¿y por qué?

—Veura, que l' haguessin xiulat, en fi, pásese; pero alló de apedregarlo... ¿Qué vol que li digui?—

—¡Pues si ni tampoco se hizo lo pactado!

—¿Y qué era lo pactat si pot saberse?

—Pues ná: esperarle a que pasara por el puente de piedra, coger la carretela y tirarla al río.

—¡Jesús, Maria; Joseph! ¿y perqué no ho van ferho?—

—Rediós. Porque iba con una señora, y no se diga que los aragoneses no respetamos a las damas.

Es tanta la gana de D. Francisco de Paula, que s'ha menjat la meytat del programa de las festas.

Si Jesucrist tornava, las iglesias deixarian de ser teatros y tornarian a ser iglesias.

Lo partit conservador está d' enhorabona. Quan mori en Cánovas, no hi ha més jefe que 'n Pidal.

En lo més fort del alborot de Zaragoza, quan las pedras petaven sobre 'ls balcones del allotjament del mónstruo, l' insigne Pidal s' escapulia per una porta trasera. Per lo tan ell es l' home més conservador d' Espanya. Conservador per las ideas, y conservador de la pell.

Un consell a D. Antón.

En lo successiu quan vulga viatjar per Espanya, demani al seu correligionari y amich D. Eloy Perillán Buxó que l' asseguri.

No se si sab que 'l Sr. Perillán Buxó es gerent ó representant d' una societat de seguros contra pedriscos.

Tothom diu lo mateix:

—¡Ay pobres zaragossans si en Cánovas arriba a escalar lo poder! Lo qu' es lo ferrocarril del Canfranc, ja cal que se 'l pintin.

¿No veuen? jo al puesto del mónstruo faria dos quartos del mateix. Y hasta 'ls treuria tots los ferrocarrils que tenen actualment. ¡Vaya!

De aquesta manera a Zaragoza no xiularia ningú. Ni las locomotoras.

Grans elogis del Barcelonés a n' en Rius y Taulet. ¿Qué s' hi ha de fer, es lo seu ofici y l' exerceix!

Tot lo que ha succehit a Barcelona en aquests últims temps, se déu al nostre alcalde.

L' article que publicava diumenje se titula: «Las obras de un titán.»

Alto, Sr. Botafumeiro. Pensi que una cosa son los titans y un' altra molt distinta los titellas.

A no ser que aixó de titán li digui per l' afició que té D. Francisco de Paula a fé 'ls gegants.

Enviat pel correu:

Tretze bisbes, tretze mitras
tretze capas pluvials,
tretze báculos de ranglera...
No 'us fiéu de tretzes may.

C. K.

Sembla que 'ls conservadors pensan introduhir una reforma important en los banquetes que celebrin.

En lo successiu ja no brindaran ab Champany.

—¿Donchs ab qué?

—Ab arnica.

Frasses sueltas:

—¡Al corral! — ¡Que baile el Mónstruo!

Aixó últim li deyan a Lleyda. Y efectivament, al arribar a Zaragoza 'l mónstruo va ballar... eb la més lletja.

Al Palau episcopal va celebrarse un de aquets dias un banquet de bisbes.

Desd' ara per posar a proba la pronunciació dels castellans, ja no 's contentarem ab ferlos dir:—Setze juljes menjant fetje de un penjat.

Ademés haurán de dir lo següent:
—«Dotze bisbes menjan jingols ab D. Jaume.»
Y si al dirho no s' entranca, los donarem sobresaliente de catalá.

Després de la xiulada a ne 'n Cánovas, lo president del Comité fusionista de Zaragoza ha ingressat en lo partit conservador.

Vaja, que hi ha presidents de comité fusionista que fan com los coloms.

Se 'n van allá hont xiulan.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

1. XARADA.—Co-o-pe-ra-ti-va.
 2. ENDEVINALLA.—Vena.
 3. TRENCA-CLOSCAS.—Las de Miguelturra.
 4. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Bartoméu.
 5. GEROGLÍFICH.—Com més son, menos s' entenen.
- Han endevinat todas las soluciones los ciutadans Pollastre Trist y M. Miarons: n' han endevinadas 4 Ex-empayta gats y N. de Tona; 3 E. S. A.; J. T. Anguila, Catalina C. de Ginebra y Nas Llarch; 2 Un bemol y S. Pitarreta y 1 no més Anton Senya.

XARADA

De Dos-tercera-acentuada en un mas un lladregot va tenir primera-tres de robar del corral tot. Però l' amo que 'l va veure li va tirá una pedrada que 'l va tocar del tercera y... s' ha acabat la xarada.

SALDONI DE VALLCARCA.

ANAGRAMA.

Qualsevol y qualsevolga que hagi perdut un Total, que vagi al carrer del Tot número vint principal.

R. CASTELLÁ.

TRENCA-CLOSCAS.

D.ª CARME SALA

ALEU.

Formar ab aquestas lletas lo titul de un drama catalá. F. RIBAS S.

GEROGLÍFICH.

FLORENTINA.

ESCANDOL

CECILIA.

A. GIBERT.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Ciutadans S. Perellonep, Anton Senya, L. Daras, J. Vila Serra, P. sola y Xinxons, Aranya, P. de la Ganyota, G. Ramentol, R. Xala. Un que va a Llotja, Un home de molts oficis, M. y Patatara, Bofarull, J. Casa Nova, Apostólich, E. S. Petrus y J. B. Peral: Lo q' ns envian no fa per casa.

Ciutadans Pessiolles, S. Pitarreta, Un Rossinyol, J. Abril Virgili, En Bemol, Nas de Llorito, J. T. Anguila, E. S. A., N. de Tona, No-Ros, Camilo Kleks, Ex-empayta gats, P. de Canonje, Terenyina Sarriena, y Altrof A: Iscertarem alguna cosa de lo que 'ns re meten.

Ciutadans E. Q. (Benicarló), M. G. F. (Masnou) y J. P. y S. (Molá). La semana entrant parlarem dels assumptos que 'ns comunican, j' qu' en la present nos falta l' espy —Antonel del Corral: Ill aniran alguns acudits —Linet del Pont: Casi tot lo que 'ns envia es ben aprofitable. —Cataléptich: La poesia va bé. —Joanet del Tro: La de vosté resulta prosaica y a més no es propia pels nostres periódichs. —S. Junyer: D' insertar no 'n fem pagar res: pero lo que se 'ns envia ha de agradarnos, y lo que 'ns ha enviat fins ara no fila prou bé. —F. F. R.: Lo trenca-closcas va bé: lo demés que 'ns diu ho tindrem present. —Maximino: Los versos de vosté son massa cruels per la persona a qui 's dedican. —F. M. Corista de Euterpe: Comprenem lo bon intent que 'l guia; pero certas cosas es millor no mencionarl'as. —S. del Patau: Los gargots estan bé. —R. Bas R.: Lo fet que 'ns relata no té prou interés ni trascendencia. —J. Sugrañes Urpi: L' idea esta bé: la forma es lo que no 'ns agrada prou. —N. Bas Socias: Com respecte al número de 'n Clave tenim un plan determinat, no pot entrarhi 'l seu article. —Net d' Otjer: Contestem afirmativament a la seva pregunta: pero treball per treball los preferim satirichs. —J. Jordana: No va. —Arnau: L' article ja 'l guardavam: mirarem de complaurel. —Ll. Salvador: Es fluix é incorrecte. —Pepet Negre y Farigola: Esta bé. —B. Torrents B.: Lo polisson no va prou bé. A un gomó: esta millor; pero no mata. —Angel de la Guarda: No fa per casa. —J. Baucells Prat: Si ebriam las columnas dels nostres periódichs a tots los que tenen un amich a qui commemorar, ja comprén vosté que las publicacions perdrian tot l' interés.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Mitj, 20.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.